

Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра банківського і страхового бізнесу

Методичні рекомендації до написання
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Львів – 2024

Рекомендовано до друку кафедрою банківського і страхового бізнесу,
протокол № 1 від “30” серпня 2024 року

Рецензенти:

Руцишин Надія Михайлівна, доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та
страхового бізнесу Львівського торговельно-економічного університету

Майовець Євген Йосифович, доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри маркетингу Львівського національного університету
імені Івана Франка

Фалюта А. В. Методичні рекомендації до написання кваліфікаційної
роботи магістра. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2024. – 38 с.

Методичні рекомендації містять загально-наукові, конкретно-
змістові та технічні вимоги до написання кваліфікаційної роботи, етапи її
виконання, типові помилки при написанні, вимоги до структури роботи,
визначають особливості зовнішнього рецензування та написання відгуку
науковим керівником, подають наочні зразки окремих структурних
елементів кваліфікаційної роботи.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВІЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	7
2.1. Структура кваліфікаційної роботи.....	7
2.2. Титульний аркуш.....	7
2.3. Завдання.....	8
2.4. Анотація.....	8
2.5. Зміст.....	9
2.6. Перелік умовних позначень.....	9
2.7. Вступ.....	10
2.8. Основна частина.....	12
2.9. Висновки.....	13
2.10. Список використаних джерел.....	14
2.11. Додатки.....	14
2.12. Формування тексту та його доброчесність.....	15
РОЗДІЛ 3. ОФОРМЛЕННЯ КВІЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	15
3.1. Загальні вимоги.....	15
3.2. Нумерація.....	17
3.3. Ілюстрації.....	18
3.4. Таблиці.....	19
3.5. Формули.....	20
3.6. Правила цитування.....	21
3.7. Оформлення додатків.....	22
РОЗДІЛ 4. ЗАХИСТ КВІЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	23
4.1. Відгук наукового керівника.....	23
4.2. Рецензія на кваліфікаційну роботу.....	23
4.3. Процес захисту кваліфікаційної роботи	24
4.4. Оцінювання кваліфікаційної роботи.....	25
ДОДАТКИ.....	26

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кваліфікаційна робота магістра – це випускна письмова праця наукового змісту, яка є закономірним підсумком теоретичної, наукової та практичної роботи студента впродовж навчання в університеті.

Здобуття освітнього ступеня “магістр” спрямоване на поглиблення спеціальних умінь та навичок, набуття досвіду науково-дослідної роботи, тому основною метою кваліфікаційної роботи є демонстрація рівня фахової підготовки та здатності випускника самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні теоретико-прикладні завдання.

Кваліфікаційна робота виконується українською мовою кожним студентом індивідуально у формі спеціально підготовленого рукопису. Вона містить висунуті автором для прилюдного захисту науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати.

Загальні вимоги до кваліфікаційної роботи такі:

- актуальність теми дослідження;
- самостійність написання;
- новизна отриманих результатів;
- відповідність сучасному рівню розвитку науки та практики;
- об’єктивність;
- логічність та послідовність побудови роботи і викладу матеріалу;
- глибина дослідження та повнота висвітлення питань;
- точність та конкретність викладу матеріалу;
- переконливість аргументації висловлених думок, обґрунтованість висновків та рекомендацій;
- грамотне оформлення роботи.

Якість змісту та захисту кваліфікаційної роботи визначає рівень підготовленості та ступінь придатності студента до наукової, викладацької, професійної діяльності.

Виконання кваліфікаційної роботи містить наступні етапи:

- 1) вибір та затвердження теми кваліфікаційної роботи;
- 2) призначення наукового керівника;
- 3) попереднє ознайомлення з джерелами до кваліфікаційної роботи;
- 4) визначення предмету та меж дослідження, складання плану роботи;
- 5) погодження плану роботи та календарного графіку її виконання з науковим керівником;
- 6) написання роботи;
- 7) подання роботи на перевірку науковому керівнику;
- 8) врахування зауважень наукового керівника, остаточне оформлення роботи;
- 9) подання роботи на кафедру з метою отримання відгуку керівника та рецензії на кваліфікаційну роботу;
- 10) публічний захист кваліфікаційної роботи.

Студент у кваліфікаційній роботі демонструє здатність до самостійної професійної діяльності як науковця, вміння користуватися різними джерелами та нормативно-правовими актами з досліджуваних питань і використовувати теоретичні положення науки для успішного виконання поставлених завдань. Він показує вміння користуватись науковим апаратом, систематизувати та аналізувати одержані дані, правильно оцінювати зміни, які відбуваються у суспільстві, та застосовувати набуті знання при вирішенні конкретних завдань. Важливою є здатність студента робити обґрунтовані висновки та надавати пропозиції щодо удосконалення функціонування фінансової системи країни.

При написанні кваліфікаційної роботи слід уникати наступних типових помилок:

- зміст роботи не відповідає плану кваліфікаційної роботи або не розкриває тему повністю чи в її основній частині;
- сформульовані розділи (підрозділи) не відображають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта дослідження;

- безсистемний виклад матеріалу, повторення тих самих думок і положень;
- логічні помилки, невміння виокремити головне;
- мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відображає специфіки об'єкта та предмета дослідження;
- автор не виявив самостійності, робота є компіляцією або плагіатом;
- не зроблено глибокого і всебічного аналізу чинних нормативних документів, нової спеціальної літератури (за останні 3 роки) з теми дослідження;
- кількість використаних джерел є недостатньою для всебічного вивчення теми або переважно використовувались підручники, а не спеціальна наукова література;
- поверхово висвітлено стан практики, невдало поєднано теорію з практикою;
- кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням або тексту роботи чи написані як підсумки;
- у роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал;
- не досліджено іноземні джерела;
- бібліографічний опис джерел у списку використаних джерел наведено доволіно, без дотримання вимог державного стандарту;
- наведено таблиці, діаграми, схеми, які не складені самостійно, а запозичені з підручника, навчального посібника, монографії тощо без посилань на джерело і без полемічної цілі;
- обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, робота виконана неохайно, з помилками.

Виконання кваліфікаційної роботи є обов'язковим завершальним етапом підготовки студента за освітнім ступенем “магістр”.

РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Структура кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота повинна мати чітку структуру, в якій необхідно виокремити такі складові, що розміщуються в наведеній послідовності:

- титульний аркуш;
- завдання;
- анотація;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- основна частина (розділи роботи);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Готова кваліфікаційна робота подається на кафедру у вигляді переплетеного рукопису в твердій палітурці, до якого додається:

- відгук наукового керівника;
- рецензія на кваліфікаційну роботу.

2.2. Титульний аркуш

Титульний аркуш кваліфікаційної роботи (додаток А) повинен містити:

- найменування навчального закладу, факультету та кафедри, де виконана робота;
- вказівку на вид роботи;
- тему кваліфікаційної роботи;
- курс, шифр групи, освітню програму, прізвище, ім'я, по батькові автора;

- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника;
- науковий ступінь, посаду, прізвище, ім'я, по батькові рецензента;
- місто і рік.

2.3. Завдання

Завдання на кваліфікаційну роботу (додаток Б) видається студентові науковим керівником і є документом, що визначає загальну структуру роботи та містить календарний план виконання кваліфікаційної роботи.

Завдання на кваліфікаційну роботу містить такі основні розділи:

- 1) тема кваліфікаційної роботи;
- 2) строк подання закінченої роботи на кафедру;
- 3) вихідні дані до роботи;
- 4) зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити);
- 5) перелік графічного матеріалу;
- 6) консультанти розділів роботи;
- 7) календарний план виконання кваліфікаційної роботи.

2.4. Анотація

Анотація (додаток В) є стислим викладом основних результатів роботи. Вона подається українською та англійською мовами та повинна містити:

- 1) прізвище та ініціали автора; назву кваліфікаційної роботи; вказівку, що роботою є рукопис;
- 2) вид роботи; спеціальність (шифр і назва); назву навчального закладу і міністерства; місто, рік;
- 3) основні ідеї, результати та висновки роботи. Виклад матеріалу в анотації повинен бути стислим і точним. Належить використовувати синтаксичні

конструкції, притаманні мові ділових документів, уникати складних граматичних зворотів. Необхідно використовувати стандартизовану термінологію, уникати маловідомих термінів і символів;

4) ключові слова. Ключовим словом називається слово або стійке словосполучення із тексту анотації, яке з точки зору інформаційного пошуку несе змістове навантаження. Сукупність ключових слів повинна відображати поза контекстом основний зміст роботи. Загальна кількість ключових слів має бути в межах від 7 до 9. Ключові слова подаються у називному відмінку, в рядок, через кому.

Обсяг анотації повинен бути не більшим ніж пів сторінки. Анотації українською та англійською мовами подаються одна за одною і разом повинні розміститися на одній сторінці.

2.5. Зміст

Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Зразок оформлення змісту подано у додатку Д.

2.6. Перелік умовних позначень

Якщо в роботі вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і т. ін., то їх перелік може бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом.

Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, а справа – їх детальне розшифрування.

Якщо в роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

2.7. Вступ

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. У ньому також подається загальна характеристика кваліфікаційної роботи. Зразок подано у додатку Е.

Рекомендована структура вступу така:

- 1) актуальність теми дослідження – 1 абзац;
- 2) аналіз останніх досліджень і публікацій – 1 абзац;
- 3) мета дослідження – 1 речення;
- 4) завдання дослідження – 5-7 шт.;
- 5) об'єкт дослідження – 1 речення;
- 6) предмет дослідження – 1 речення;
- 7) методи дослідження – 1 абзац;
- 8) наукова новизна одержаних результатів – не менше 1 абзацу;
- 9) основний зміст роботи – 1-3 абзаци;
- 10) структура роботи – 1 абзац.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу проблеми обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку відповідної галузі, особливо на користь України.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми чи наукового завдання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Це аналіз праць, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, а також виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується кваліфікаційна робота.

Мета і завдання дослідження. Необхідно сформулювати мету роботи і завдання, що мають бути вирішені для досягнення поставленої мети. При цьому, не варто формулювати мету як “Дослідження...”, “Вивчення...”, тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Завдання дослідження повинні бути відображені у структурі розділів роботи. Зазвичай завдання дослідження починаються зі слів “з’ясувати”, “дослідити”, “визначити”, “проаналізувати”, “розглянути”, “розкрити”, “обґрунтувати”, “сформулювати”, “розробити”, “запропонувати”.

Об’єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об’єкта.

Об’єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об’єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження. Подають перелік методів дослідження, використаних для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно, визначаючи, що саме досліджувалось тим чи тим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Наукова новизна одержаних результатів. Подають коротку анотацію нових наукових положень (рішень), запропонованих студентом особисто. Необхідно показати яке значення мають запропоновані нові наукові положення (рішення) для науки і практики.

Кожне наукове положення чітко формулюють, відокремлюючи його основну сутність і зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої при цьому новизни. Сформульоване наукове положення повинно читатися і сприйматися легко і однозначно (без нагромадження дрібних і таких, що затемнюють його сутність, деталей та уточнень).

Варто застосовувати градації (вказувати рівень) наукової новизни: “уперше”, “удосконалено”, “уточнено”, “набуло подальшого розвитку”. Усі наукові положення з урахуванням досягнутого ними рівня новизни є теоретичною основою вирішеної в кваліфікаційній роботі наукової проблеми.

Основний зміст роботи. В основному змісті стисло викладається сутність кваліфікаційної роботи за розділами – що досліджено, проаналізовано, розглянуто, запропоновано у кожному з розділів роботи. Він має дати повне і переконливе уявлення про виконану роботу.

Структура роботи. Вказують наявність вступу, певної кількості розділів, списку використаних джерел, додатків, повний обсяг роботи в сторінках, а також обсяг, що займають ілюстрації, таблиці, додатки (із зазначенням їх кількості), список використаних джерел (із зазначенням кількості найменувань).

2.8. Основна частина

Основна частина кваліфікаційної роботи складається з розділів і підрозділів. Кожен розділ починають з нової сторінки. Підрозділи одного розділу подають один за одним здійснивши відступ перед початком наступного підрозділу на 2 рядки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку та обґрунтуванням методів дослідження.

У розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень;
- виклад загальної методики й основних методів досліджень;
- розрахунково-аналітичну частину і методику досліджень;
- відомості про проведені теоретичні і/або прикладні дослідження;
- аналіз і узагальнення результатів досліджень.

У *теоретичному розділі* подається огляд літературних джерел, сутність основних економічних категорій, завдання, принципи, класифікації, чинники тощо. В огляді літератури студент окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, студент повинен назвати ті питання, що залишились невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у даній галузі.

В аналітичному розділі, як правило, обґрунтовують вибір напряму досліджень, наводять методи вирішення завдань і їх порівняльні оцінки, розробляють загальну методику проведення досліджень. У цьому розділі розкривають методи розрахунків і гіпотези, що розглядають. Важливою складовою аналітичного розділу є всебічний аналіз реального стану порушеної проблематики та виявлення позитивних сторін та існуючих недоліків. Обов'язковою є власна оцінка автором виявлених тенденцій та обґрунтування висновків і пропозицій, спрямованих на вирішення проблеми.

У рекомендаційному розділі викладають результати власних досліджень автора з висвітленням того нового, що він вносить у розроблення проблеми. Студент повинен давати оцінку повноти вирішення поставлених завдань, оцінку достовірності одержаних результатів (характеристик, параметрів), їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць. У цьому розділі подаються найважливіші пропозиції, моделі, стратегії, механізми вирішення досліджуваної проблеми.

Виклад матеріалу в основній частині кваліфікаційної роботи підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором.

2.9. Висновки

У висновках викладають найважливіші наукові та практичні результати, одержані в кваліфікаційній роботі, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми, її значення для науки і практики. Має бути вказано особистий внесок автора у розробку теми.

Висновки повинні стисло відображати суть усієї роботи. Вони мають бути зроблені до кожного структурного підрозділу роботи, повинні бути чіткими і змістовними. У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання.

Рекомендований обсяг кожного окремого висновку – 4-8 рядків.

Приклад оформлення висновків подано у додатку Ж.

2.10. Список використаних джерел

Список використаних джерел слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків хронологічно. Українські, російські та інші джерела, що набрані кирилицею подаються в одному алфавітному хронологічному порядку. Іноземні джерела (набрані латиницею) подаються також в алфавітному порядку після українських джерел.

Загальна кількість використаних джерел залежить від ступеня дослідження проблеми у кожному конкретному випадку, але в основному повинна налічувати 40-50 позицій.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи (додаток З).

2.11. Додатки

До додатків за необхідності доцільно подавати допоміжний матеріал, яким недоцільно перевантажувати основну частину роботи:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних та громіздкі таблиці;
- протоколи й акти випробувань, впровадження, розрахунки економічного ефекту;
- інструкції та методики, опис алгоритмів і програм вирішення завдань на ЕОМ, розроблених у кваліфікаційній роботі;
- допоміжні ілюстрації та документи.

2.12. Формування тексту та його доброчесність

Кваліфікаційні роботи мають бути власними доброчесними дослідженнями студентів. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, привласнення чужих текстів, міркувань, ілюстрацій, перекручування фактів становлять, але не обмежують, приклади академічної недоброчесності, які є підставою для незарахування роботи в разі перевищення встановленої Університетом межі. Виявлення рівня академічної недоброчесності в роботі здійснюється шляхом перевірки роботи на антиплагіат для з'ясування обсягу її подібності вже існуючим роботам.

Формування тексту кваліфікаційної роботи відбувається шляхом систематизації й обробки зібраних матеріалів з кожної позиції плану роботи. До тексту вносяться тільки старанно підбрані й цілеспрямовано проаналізовані матеріали. На цьому ж етапі виконуються обчислення, обґрунтовуються пропозиції, формулюються висновки, підбирається ілюстративний матеріал (графіки, рисунки, таблиці).

У процесі написання роботи визначається необхідність доповнення додатковими матеріалами. Одержаний чорновий варіант кваліфікаційної роботи доповнюється, уточнюються деякі положення, остаточно формулюються усі висновки й пропозиції. Текст та ілюстрації кваліфікаційної роботи повинні бути відредагованими, стилістично витриманими як наукове дослідження.

РОЗДІЛ 3. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Загальні вимоги

Кваліфікаційну роботу друкують за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) і подають на кафедру у твердій палітурці.

При наборі тексту слід дотримуватися таких технічних вимог:

- шрифт: Times New Roman, розмір 14;
- міжрядковий інтервал – 1,5;
- абзацний відступ – 1,25 см;
- поля: зверху і знизу – 2 см., зліва – 2,5 см., справа – 1,5 см.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту повинна бути однаковою. При наборі тексту на комп'ютері необхідно встановити функцію “заборона висячих рядків”.

Орієнтовний обсяг структурних частин кваліфікаційної роботи такий:

- загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 50-60 стор.;
- обсяг окремих розділів роботи – 15-16 стор.;
- обсяг окремих підрозділів – 5-6 стор.;
- анотація (разом українською та англійською мовами) – 1 стор.;
- вступ – 2-3 стор.;
- висновки – 2-3 стор.;
- список використаних джерел – 40-50 шт.;
- додатки – 1-7 шт. на 1-7 стор.

Заголовки структурних частин роботи “ЗМІСТ”, “ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами жирним шрифтом з вирівнюванням “по-середині”, після чого роблять відступ на одну стрічку перед наступним текстом. Між заголовком “РОЗДІЛ” і його найменуванням, а також між найменуванням розділу і підрозділу відступ не роблять (додаток К).

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) жирним шрифтом з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Після заголовку підрозділу роблять відступ на одну стрічку перед наступним текстом (див. додаток К).

Як правило, перший абзац підрозділу порушує проблематику такого підрозділу, а останній абзац – підсумовує зміст цього підрозділу. Останній абзац може починатися зі слова “Отже, ...” (див. додаток К).

Кожну структурну частину кваліфікаційної роботи (“ЗМІСТ”, “ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ”) треба починати з нової сторінки. При цьому остання сторінка повинна бути заповнена не менше як на 1/2 аркуша.

Підрозділи одного розділу подають один за одним здійснивши відступ перед початком наступного підрозділу на 2 рядки.

Обсяг абзаців рекомендується у межах 5-10 рядків. У роботі слід уникати виділення тексту будь-яким способом (жирний шрифт, підкреслення, курсив).

3.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші, завданні, анотації, змісті та переліку умовних позначень номер сторінки не ставлять, хоча вони враховуються до загальної нумерації сторінок.

Нумерацію сторінок необхідно починати проставляти з другої сторінки вступу. Нумерація повинна друкуватися у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці, шрифтом Times New Roman, розмір 12.

Такі структурні частини кваліфікаційної роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел та додатки не мають порядкового номера.

Нумерація розділів подається після слова “РОЗДІЛ” і крапка після номеру не ставиться, наприклад: “РОЗДІЛ 1”. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці

номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: “2.3.” (третій підрозділ другого розділу). Далі йде заголовок підрозділу без крапки в кінці.

Нумерація рисунків, таблиць, формул подається в розрізі розділів роботи окремо за рисунками, таблицями і формулами. Їхній номер складається з номера розділу і порядкового номера рисунку, таблиці чи формули у цьому розділі, між якими ставлять крапку, наприклад: “Рис. 1.3.” (третій рисунок першого розділу), “Таблиця 3.4” (четверта таблиця третього розділу), чи “формула 2.2” (друга формула другого розділу).

3.3. Ілюстрації

Ілюстрації (фотографії, креслення, діаграми, схеми, графіки, карти) необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію розміром більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

Ілюстрації позначають словом “Рис.” і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: “Рис. 1.2.” (другий рисунок першого розділу). Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів з вирівнюванням тексту “по середині”. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Зразок оформлення ілюстрації:

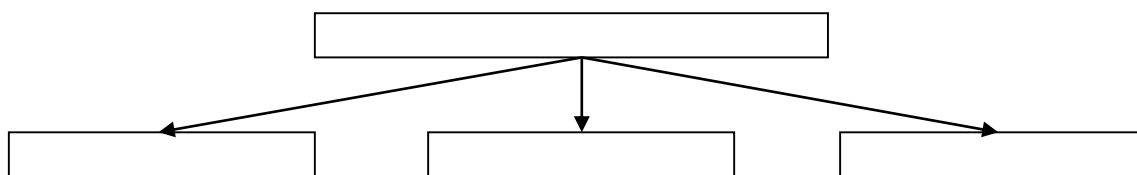

Рис. 2.1. Назва рисунку

3.4. Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць. Їх необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. В правому верхньому куті у рядку над відповідним заголовком таблиці розміщують напис “Таблиця” із зазначенням її номера.

Заголовок таблиці розміщується “по-середині” рядка звичайним текстом над таблицею. При цьому слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф таблиці.

Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: “Таблиця 1.2” (друга таблиця першого розділу).

Текст у таблиці необхідно подавати 12 розміру з міжрядковим інтервалом 1.0. В окремих випадках розмір шрифту тексту може відрізнитися від визначеного у цьому абзаці, але це має бути обґрунтовано.

Зразок оформлення таблиці:

Таблиця 1.2

Назва таблиці

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово “Таблиця” і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці. Над іншими частинами справа пишуть слова “Продовження табл.” і вказують номер таблиці. При цьому під заголовками глав таблиці на першому аркуші окремим рядком нумерується кожен стовпець таблиці. Такий самий рядок дається першим рядком розірваної таблиці на наступній сторінці.

Зразок оформлення переносу таблиці на іншу сторінку:

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4	5

3.5. Формули

Формули необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується і всіх нумерованих формул. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова “де” без двокрапки.

Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Формули в кваліфікаційній роботі нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Зразок оформлення формули:

Загальний рейтинг банку визначається за формулою 3.1.

$$R = \sum_{i=1}^{10} \alpha_i \times x_i, \quad (3.1)$$

- де R – загальний рейтинг банку;
 i – компонент рейтингової системи;
 α_i – ваговий коефіцієнт (важливість) i -го компонента;
 x_i – значення i -го компонента.

3.6. Правила цитування

При написанні кваліфікаційної роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена робота. Посилатися слід на останні видання публікацій.

Загальні вимоги до цитування такі:

- 1) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз “так званий”;
- 2) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, у кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;
- 3) кожна цитата обов’язково супроводжується посиланням на джерело;
- 4) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело;

5) якщо необхідно виявити ставлення автора кваліфікаційної роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання.

Посилання в тексті кваліфікаційної роботи на використані джерела розміщують у квадратних дужках після відповідної цитати, наприклад: банківський нагляд – це ... [63, с. 15]. Тут “63” – це номер у списку використаних джерел тієї публікації, на яку посилається автор, а через кому й після “с.” подається номер сторінки в цій публікації, на якій розміщено цитований текст. Якщо посилання іде на перелік джерел, воно може мати такий вигляд: ...у роботах [12-15], чи: ...у роботах [21; 30; 52].

3.7. Оформлення додатків

Додатки оформляють як продовження кваліфікаційної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки і повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої “по-середині” рядка. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої жирним шрифтом друкують слово “Додаток _” і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Г, Є, И, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Один додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В. Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А. 1) – перша формула додатка А.

РОЗДІЛ 4. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Відгук наукового керівника

Після подання студентом остаточного варіанту кваліфікаційної роботи керівник пише офіційний відгук на неї. Зміст такого відгуку залежить від конкретних висновків, які керівник зробив після перевірки остаточного варіанту кваліфікаційної роботи.

Структурно відгук складається з таких частин:

- коротка характеристика актуальності теми дослідження;
- окреслення ставлення студента до виконання роботи, зауваження та побажання керівника (якщо є);
- оцінка самостійності та адекватності проведеного дослідження, грамотності і стильової майстерності автора, повноти вирішення наукової проблеми, достовірності і новизни отриманих результатів;
- загальна оцінка роботи (позитивна чи негативна) та висновок про можливість допуску чи недопуску кваліфікаційної роботи до захисту. В разі негативного висновку науковий керівник детально визначає підстави та причини, що обумовили недопуск кваліфікаційної роботи до захисту.

Підпис наукового керівника має супроводжуватись зазначенням його прізвища та ініціал, місця роботи, посади, наукового ступеня, вченого звання.

Наявність відгуку на кваліфікаційну роботу є необхідною умовою для остаточного прийняття рішення про її допуск чи недопуск до захисту в ЕК.

4.2. Рецензія на кваліфікаційну роботу

Кожна завершена кваліфікаційної робота направляється на рецензування. Рецензія – це письмовий виклад рецензентом своїх зауважень, висновків та пропозицій, які, на його думку, повинні враховуватись при захисті роботи. Рецензентами можуть бути провідні фахівці у сфері економіки, банківської

справи та фінансів, а також наукові та науково-педагогічні працівники науково-дослідних установ або закладів вищої освіти.

У рецензії мають бути відображені такі аспекти:

- оцінка актуальності теми дослідження;
- оцінка самостійності і адекватності роботи заявленій темі, грамотності і стильової майстерності автора, опанування ним спеціальної літератури;
- повнота вирішення наукової проблеми, її достовірність та новизна отриманих результатів, можливість реалізації запропонованих рекомендацій;
- висновок рецензента щодо наявності в кваліфікаційній роботі позитивних моментів та недоліків, узагальнений виклад переваг і недоліків;
- остаточний висновок щодо ступеня відповідності кваліфікаційної роботи вимогам, які ставляться до такого виду робіт;
- пропозиція щодо можливості допущення та конкретної оцінки кваліфікаційної роботи з урахуванням її захисту перед ЕК – “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”.

Підпис рецензента має супроводжуватись зазначенням його прізвища та ініціал, місця роботи, посади, наукового ступеня, вченого звання, а також має бути завірений печаткою організації, в якій працює рецензент.

Студент під час захисту своєї роботи перед екзаменаційною комісією має дати відповіді на усі зауваження наукового керівника і рецензента.

До публічного захисту випускної кваліфікаційної роботи допускаються студенти, які повністю виконали усі вимоги навчального плану та отримали рецензію і позитивний відгук наукового керівника.

4.3. Процес захисту кваліфікаційної роботи

Захист кваліфікаційної роботи здійснюється за встановленим графіком, прилюдно. До захисту студент отримує свою роботу, знайомиться з відгуком і рецензією та готується аргументовано відповісти на зауваження й запитання.

Процедура захисту передбачає стислий виклад студентом головних проблем дослідження та їх вирішення, відповіді на запитання членів комісії.

Під час захисту студент обґрунтовує актуальність теми кваліфікаційної роботи, розкриває зміст її основних питань, обґрунтовує послідовність та основні параметри аналітичного дослідження, аргументовано викладає свою точку зору щодо предмета дослідження, робить висновки та пропозиції.

4.4. Оцінювання кваліфікаційної роботи

Оцінювання кваліфікаційної роботи проводиться за 100-бальною шкалою за чіткими критеріями. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

1. Зміст роботи: 50% оцінки; максимальна кількість балів – 50. З них: повнота розкриття теми – 20 б., відповідність вступу та аргументованість висновків – 10 б., особистий внесок автора – 10 б., логічність викладення матеріалу, стиль та грамотність написання роботи – 10 б.;

2. Оформлення роботи: 25% оцінки; максимальна кількість балів – 25. З них: дотримання вимог до подачі і розміщення тексту, рисунків, формул, таблиць в кваліфікаційній роботі, чіткість дотримання технічних вимог написання роботи – 15 б., вчасність виконання і реєстрації роботи на кафедрі – 10 б.;

3. Захист роботи: 25% оцінки; максимальна кількість балів – 25. З них: глибина знань студента досліджуваної теми, чіткість і вірність відповідей на запитання – 15 б., уміння вести дискусію, обґрунтовувати й відстоювати свою точку зору – 5 б., ефективність використання часу на захисті – 5 б.

Підсумкова максимальна кількість балів 100.

Остаточна оцінка, яка виставляється студенту, перезахисту не підлягає. Якщо кваліфікаційної роботу не подано і не захищено своєчасно без поважних причин, то студент отримує оцінку “незадовільно”. Також підставою для оцінки “незадовільно” є виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі, коли обсяг подібності (плагиату) роботи перевищує визначену Університетом межу.

Додаток А

Зразок титульного аркушу

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Економічний факультет

Кафедра банківського і страхового бізнесу

Кваліфікаційна робота магістра

на тему:

**“УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УКРАЇНІ”**

Виконав:

студент 2 курсу, групи ЕкбМ-21с.
освітньої програми “Банківський
бізнес і фінансові технології”
Кириленко Павло Тарасович

Керівник:

канд. екон. наук, доцент
Фалюта Андрій Володимирович

Рецензент:

Начальник управління ризик-
менеджменту АТ “Укрексімбанк”
Гетьман Тарас Богданович

Додаток Б

Зразок завдання на кваліфікаційну роботу

Форма № Н-9.01

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Факультет _____

Кафедра _____

Освітній ступінь _____

Спеціальність _____

(шифр і назва)

Спеціалізація _____

(шифр і назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри _____

“ ___ ” _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я**НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА СТУДЕНТУ**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

Керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвердені Вченою радою факультету від “ ___ ” _____ 20__ року № _____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

Продовження додатку Б

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи		
2.	Затвердження завдання і календарного плану роботи		
3.	Написання першого розділу роботи		
4.	Подання керівнику першого розділу роботи на перевірку		
5.	Написання другого розділу роботи		
6.	Подання керівнику другого розділу роботи на перевірку		
7.	Написання третього розділу роботи		
8.	Подання керівнику третього розділу роботи на перевірку		
9.	Написання вступу, висновків і рекомендацій до роботи		
10.	Оформлення кваліфікаційної роботи		
11.	Подання кваліфікаційної роботи керівнику на рецензування		
12.	Рецензування кваліфікаційної роботи		
13.	Зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи		
14.	Подання роботи ЕК (на кафедрі)		
15.	Захист роботи перед ЕК		

Студент

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Додаток В

Зразок анотації

АНОТАЦІЯ

Кириленко П. Т. Управління ризиками банківської діяльності в Україні. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня “Магістр” за освітньою програмою “Банківський бізнес і фінансові технології”. – Львівський національний університет імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України. – Львів, 2024.

Розкрито сутність та види ризиків банківської діяльності. Проаналізовано систему правового регулювання ризиків банків в Україні. Визначено методи управління кредитним, валютним та процентним ризиками банків. Досліджено механізм управління ризиком ліквідності банків. Сформовано концепцію управління ризиками банків. Подано рекомендації щодо впровадження іноземного досвіду управління ризиками банківської діяльності в Україні.

Ключові слова: банк, ризики банку, кредитний ризик банку, валютний ризик банку, процентний ризик банку, ризик ліквідності банку, методи управління ризиками банку.

ANNOTATION

Kyrylenko P. T. Bank Activity Risks Management in Ukraine. – Manuscript.

A Qualification Paper Aimed at Obtaining an Educational Degree of “Master”, Educational Program "Bank Business and Financial Technologies". – Ivan Franko National University of Lviv, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Lviv, 2024.

The essence and the types of bank risks have been reveals. The system of legal regulations of the bank risks in Ukraine has been analysed. The methods of bank credit risks, bank currency risks and bank interest rate risks management have been defined. The mechanism of banks liquidity risk has been examined. The conception of bank risks management has been formed. The recommendations concerning foreign experience implementation of the bank activity risks management in Ukraine have been given.

Key words: Bank, Bank Risks, Bank Credit Risk, Bank Currency Risk, Bank Interest Rate Risk, Bank Liquidity Risk, Bank Risks Management Methods.

Додаток Д

Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ	
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
1.1. Сутність та методологія дослідження ризиків банківської діяльності.....	7
1.2. Види ризиків банківської діяльності та принципи управління ними.....	12
1.3. Нормативно-правове регулювання ризиків банківської діяльності в Україні	17
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	22
2.1. Методи управління кредитним ризиком банківської діяльності.....	22
2.2. Механізм управління валютним ризиком банківської діяльності.....	27
2.3. Система управління ризиком ліквідності в діяльності банків.....	32
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	37
3.1. Формування концепції управління ризиками банківської діяльності.....	37
3.2. Удосконалення управління процентним ризиком банківської діяльності.....	42
3.3. Іноземний досвід управління ризиками банківської діяльності та доцільність його впровадження в Україні.....	47
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	57

Додаток Е

Зразок вступу

ВСТУП

В умовах ринкової економіки, за наявності конкуренції та завдяки специфіці банківської діяльності ризики є невід'ємною складовою усіх операцій, що здійснюються банком. Кожен банк змушений приймати ризики і нести відповідальність за наслідки різноманітних небажаних подій, що негативно впливають на його фінансовий стан. Саме тому правильне розуміння сутності ризику, його видів, принципів та методів управління ними було й залишається серед найважливіших завдань в управлінні банківською діяльністю, яке потребує глибокого наукового опрацювання.

Проблеми управління банківськими ризиками досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені як В. К. Галіцин, І. І. Д'яконова, С. М. Козьменко, А. А. Максютов, Л. О. Омелянович, Л. О. Примостка, С. К. Реверчук, І. В. Сало, А. В. Фалюта та інші, праці яких використано у даній роботі. Для написання кваліфікаційної роботи використано також чинну нормативно-правову базу України, аналітичні та статистичні дані Національного банку України, дані банківської звітності, інформаційні ресурси всесвітньої мережі Інтернет.

Незважаючи на значну кількість праць присвячених проблемам банківських ризиків, тема кваліфікаційної роботи недостатньо розкрита в економічній науці. Це стосується зокрема таких питань, як тлумачення сутності категорії “управління ризиками банку”, визначання особливостей такого управління, класифікації банківських ризиків та інших. Тому виникла об'єктивна потреба у подальшому вивченні порушеної в роботі проблематики для формування наукових пропозицій щодо її вирішення.

Метою кваліфікаційної роботи є визначення основних складових системи управління ризиками банківської діяльності та розробка рекомендацій щодо її удосконалення в Україні.

Поставлена мета обумовила необхідність вирішення таких головних завдань:

– розкрити сутність ризиків банківської діяльності, визначити їх види та принципи управління ними;

Продовження додатку Е

- дослідити нормативно-правове регулювання ризиків діяльності банків в Україні;
- проаналізувати особливості управління кредитним, валютним та процентним ризиками банківської діяльності;
- визначити механізм та особливості управління ризиком ліквідності в діяльності банків;
- сформулювати концепцію управління ризиками банківської діяльності в Україні;
- проаналізувати іноземний досвід управління ризиками банківської діяльності та розробити рекомендації щодо його впровадження в Україні.

Об'єктом дослідження є система ризиків банківської діяльності та механізм управління ними.

Предметом дослідження є особливості управління ризиками банківської діяльності в Україні.

У роботі використано сукупність різних методів наукового пізнання. Загальний підхід до визначення змісту і структури роботи ґрунтується на основі системного методу та аналізу. Метод моделювання застосовується у процесі визначення імовірних наслідків застосування того чи іншого методу мінімізації ризиків банків. Обґрунтування категоріального апарату та висновків здійснено за допомогою методів наукового абстрагування та узагальнення. Для підведення окремих підсумків використано метод порівняння. Графічний і табличний методи застосовано при побудові рисунків і таблиць.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному:

- удосконалено класифікацію ризиків банку – за запропонованою ознакою “банківська діяльність” виділено дві групи ризиків: банківські ризики (кредитний, ліквідності, валютний, процентний) та супутні ризики діяльності банку (операційно-технологічний, репутації, юридичний, стратегічний). Це дає змогу відділити суто банківські ризики від інших ризиків, притаманних усім видам бізнесу, і більш чітко формувати механізм управління ризиками банків;
- уточнено визначення поняття “управління ризиками банку” – це цілеспрямований вплив банку на свої ризикові позиції з метою мінімізації

фінансових втрат чи втрати потенційних можливостей у разі здійснення (нездійснення) певних заходів і банківських операцій та прояву негативного впливу середовища. Це дає змогу усвідомлено аналізувати та розробляти заходи зниження ризиків банку з позиції здатності їх контролювати;

– набули подальшого розвитку рекомендації щодо удосконалення управління ризиками банків в Україні на основі комплексного вивчення передового іноземного досвіду. Упровадження рекомендацій дає змогу підвищити результативність управління ризиками банків з метою посилення захисту інтересів вкладників і кредиторів, власників, зміцнення фінансової стабільності банків.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі подано сутність та принципи управління ризиками банків, визначено види ризиків, а також розкрито систему нормативно-правового регулювання ризиків банківської діяльності в Україні.

Другий розділ розкриває особливості управління ризиками банківської діяльності в Україні. Зокрема, визначено методи управління кредитним ризиком банків, досліджено механізм управління валютним ризиком та подано характеристику системи управління ризиком ліквідності в діяльності банків.

У третьому розділі розкрито шляхи удосконалення управління ризиками банків в Україні. Сформовано концепцію управління ризиками. Визначено ефективні механізми зниження процентного ризику банків. На основі аналізу іноземного досвіду визначено доцільність його впровадження в Україні.

Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 59 сторінок, з яких основний зміст викладено на 53 сторінках. Робота містить 5 таблиць, 6 рисунків, 5 формул. До її структури входить 3 додатки на 3 сторінках. Список використаних джерел налічує 45 найменувань на 3 сторінках.

Додаток Ж

Зразок оформлення висновків

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено сутність та види ризиків банку, проаналізовано правове регулювання ризиків банків в Україні, подано механізм управління основними ризиками банків, сформовано концепцію управління ризиками банку, визначено способи удосконалення управління ризиками банків в Україні. На основі проведеного дослідження зроблено такі висновки:

1. У банківській діяльності ризик пов'язується насамперед з фінансовими втратами, що виникають у разі реалізації певних ризиків. Ризик виражається можливістю одержання таких небажаних результатів, як втрата прибутку або виникнення збитків внаслідок несприятливого впливу зовнішніх чи внутрішніх чинників. При цьому збитки від реалізації ризиків можуть бути як прямими (втрата доходів або капіталу), так і непрямими (накладання обмежень на здатність банківської установи досягати своїх бізнес-цілей).

2. Усі ризики з якими зіштовхується банк у процесі діяльності поділяються на дві групи: 1) банківські ризики; 2) супутні ризики діяльності банку. Банківські ризики пов'язані безпосередньо зі здійсненням банківських операцій. До них належать кредитний ризик, ризик ліквідності, валютний ризик та процентний ризик. Супутні ризики діяльності банку є характерними й для усіх інших видів бізнесу і тому до суто банківських ми їх не зачисляємо. Такими ризиками є операційно-технологічний ризик, ризик репутації, юридичний ризик та стратегічний ризик.

3. ... ..

4. ... ..

5. ... ..

6. ... ..

... ..

Додаток З

Зразок оформлення списку використаних джерел

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз інвестиційних проектів : практикум для студ. / Череп А. В. та ін. Київ, 2011. 259 с.
2. Банківський менеджмент : підручник / за ред. Кириченка О. А., Міщенко В. І. Київ: Знання, 2005. 831 с.
3. Вовчак О., Меда Н. Фінансова стратегія розвитку банку як передумова ефективності його діяльності // Вісник НБУ. 2008. № 3. С. 23-36.
4. Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г. Кредитування та ризики : навч. посіб. Київ, 2008. 213 с.
5. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні : затверджено Постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р. № 368. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01> (дата звернення: 19.03.2019).
6. Козьменко С. М., Шпиг Ф. І., Волошко І. В. Стратегічний менеджмент банку : навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2003. 734 с.
7. Мочерний С. В., Ларіна Я. С., Устенко О. А., Юрій С. І. Економічний енциклопедичний словник : у 2 т. Львів: Світ, 2006. Т 2. 568 с.
8. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 19.03.2019).
9. Раєвський К. Є., Любунь О. С. Банківський нагляд : підручник. Київ, 2014. 416 с.
10. Реверчук С. К., Фалюта А. В. Фінансова стабільність банків в Україні: організаційно-управлінські аспекти : монографія / Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 208 с.
11. Терещенко С. І. Фінансове планування підприємства // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. 2009. Вип. 28. Ч. 2. С. 173-176.
12. Фалюта А. В., Пась Я. І. Концептуальні основи формування стратегії управління розвитком банківського бізнесу // Інтернаука. Економічні науки. 2019. №3. URL: <https://www.inter-nauka.com/ua/issues/economic2019/3/4808> (дата звернення: 21.07.2020).
13. Фінансовий бізнес: теорія і практика : монографія / за ред. С. К. Реверчука. Львів: СПОЛОМ, 2018. 196 с.
14. Bank Gold Student Card // ProCredit Bank, 2020. URL: <http://ua.procreditbank.com.ua/services/personal/student-card> (дата звернення: 10.05.2020).
15. ... ..
- ... ..

Додаток К

Зразок оформлення заголовків структурних частин роботи, першого та останнього абзацу підрозділу

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сутність та методологія дослідження ризиків банківської діяльності

Банківська сфера характеризується вищою ризиковістю порівняно з іншими видами діяльності. Ця особливість зумовлена специфікою функцій, які виконує кожний банк. Банки мають багато партнерів, клієнтів, позичальників, фінансовий стан котрих безпосередньо впливає на їхнє становище. Діяльність банку дуже різноманітна і охоплює операції залучення коштів, випуск та купівлю цінних паперів, видачу кредитів, факторинг, лізинг, забезпечення клієнтів готівкою тощо. Здійснення кожної банківської операції пов'язане з можливістю реалізації кількох видів ризиків.

Перший абзац підрозділу порушує проблематику цього підрозділу.

... ..

... ..

... ..

Останній абзац підрозділу підсумовує зміст цього підрозділу:

Отже, ризик є імовірністю недоотримання доходів, понесення додаткових витрат, втрати частини ресурсів та потенційних можливостей банку у разі здійснення (нездійснення) певних заходів і банківських операцій та прояву негативного впливу середовища. У процесі банківської діяльності треба не уникати ризиків, а передбачати та зменшувати їх до мінімального рівня. Основними методами дослідження ризиків банку, які застосовано в роботі, є системний метод, аналіз та синтез, моделювання, порівняння, методи наукової абстракції та узагальнення.

Фалюта Андрій Володимирович

**Методичні рекомендації до написання
кваліфікаційної роботи магістра**

Редактор:

д.е.н., проф. С. К. Реверчук

Комп'ютерний набір і верстка:

к.е.н., доц. А. В. Фалюта

Підписано до друку 30 серпня 2024 р.

Формат 60×90/16. Папір офсетний. Ум. друк. арк. 1,27.

Наклад 100 прим. Зам.

Львівський національний університет імені Івана Франка,
економічний факультет, кафедра банківського і страхового бізнесу

79008, м. Львів, просп. Свободи, 18.